



07 SEP 2010

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Αθήνα, 06/09/2010

Αριθ. Πρωτ.: Β13-722

Ταχ. Δ/ση : Πλ. Κάνιγγος
Ταχ. Κώδικας : 101 81
Πληροφορίες : Κων/να Παπακώστα
ΤΗΛ. : 210 3837150
Email: gemporiou@gge.gr
FAX : 210 3837843

ΠΡΟΣ :
Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα: Ερωτήσεων (2)

ΚΟΙΝ.:
-Βουλευτή κα.
1. Κ. Γιαννακοπούλου.

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην Ερώτηση της Βουλευτού κας Κ. Γιαννακοπούλου.

Σχετ.: Ερώτηση 790/04-08-2010.

Απαντώντας στην παραπάνω ερώτηση, που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων η Βουλευτής κα. Κ. Γιαννακοπούλου, με θέμα : **«Η εκμετάλλευση των ελαιοπαραγωγών από τα σούπερμάρκετ»**, σας γνωστοποιούμε τα ακόλουθα:

Από αγορανομικής πλευράς, από το 1992 και μετά, δυνάμει της Α.Δ. 16/92, οι τιμές πώλησης, στο σύνολο σχεδόν των τροφίμων και ποτών, διαμορφώνονται ελεύθερα, με βάση την προσφορά, τη ζήτηση και τους κανόνες ελεύθερου ανταγωνισμού, σε όλα τα στάδια εμπορίας τους (βιομηχανία, βιοτεχνία, εισαγωγέας, χονδρέμπορος, λιανοπωλητής), με μόνη εξαίρεση τα οπωρολαχανικά και τις παιδικές τροφές, των οποίων οι τιμές τελούν ακόμα υπό το καθεστώς των ελεγχόμενων ειδών.

Ο παραγωγός αγροτικών προϊόντων, επομένως, διαπραγματεύεται με το εμπόριο ελεύθερα την τιμή διάθεσης των ειδών, προς επίτευξη της ικανοποιητικής γι' αυτόν τιμής, συνεκτιμώμενων προς τούτο και των βασικών συνθηκών που κρατούν κάθε φορά στην αγορά (προσφορά-ζήτηση-ανταγωνισμός).

Το γεγονός βέβαια ότι οι τιμές διαμορφώνονται ελεύθερα δεν σημαίνει ότι δεν υφίσταται μηχανισμός ελέγχου αυτών.

Κατ' αρχάς, σε ισχύ ευρίσκεται το αυστηρό νομικό πλαίσιο του Ν. 703/77 «Περί προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, που θεσπίζει κανόνες περί τη λειτουργία της αγοράς μέσα από υγιείς συνθήκες ανταγωνισμού και προβλέπει κυρώσεις για τις επιχειρήσεις που εφαρμόζουν συμπεριφορές και πρακτικές που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό (εναρμονισμένες πρακτικές, κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης κλπ), εφαρμόζεται δε από την αρμόδια Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Επιπλέον, από την 18/06/2008 ισχύει ο Ν. 3668/08 «Αναθεώρηση των διατάξεων περί κυρώσεων του Ν.Δ. 136/1946 «Περί Αγορανομικού Κώδικα και άλλες διατάξεις», σύμφωνα με τον οποίο, αφενός ορισμένα βασικά αδικήματα του Αγορανομικού Κώδικα τιμωρούνται επί το αυστηρότερο και, αφετέρου, αποποινικοποιούνται ορισμένα άλλα αδικήματα, με αποτέλεσμα την κατάργηση των

προγενέστερων χρονοβόρων ποινικών διαδικασιών και την επίσπευση επιβολής χρηματικών προστίμων.

Ο έλεγχος για την εφαρμογή των διατάξεων του Αγορανομικού Κώδικα και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού ισχυουσών Αγορανομικών Διατάξεων, εντάσσεται στα ημερήσια καθήκοντα των Αρχών που ασκούν αγορανομικούς ελέγχους και όπου διαπιστώνονται παραβάσεις κινούνται οι διαδικασίες εφαρμογής των νομίμων κατά των παραβατών.

Επιπρόσθετα προς το ήδη υπάρχον νομικό πλαίσιο ελέγχου, η Κυβέρνησή μας προωθεί μία σειρά νομοθετικών παρεμβάσεων που στόχο έχουν να ελέγξουν δύο βασικούς παράγοντες αύξησης των τιμών σε όλα τα είδη, συμπεριλαμβανομένου του ελαιόλαδου: την κατά κόρον χρήση προωθητικών ενεργειών αφενός, και τις συμφωνίες εμπορικής συνεργασίας μεταξύ παραγωγών και λιανεμπόρων αφετέρου.

Όπως έχει ήδη παρατηρηθεί, οι προωθητικές ενέργειες, που αποτελούν μεν διεθνή πρακτική, στη χώρα μας χρησιμοποιούνται σε υπερβολικό βαθμό και σύμφωνα με επίσημα στοιχεία φτάνουν μεσοσταθμικά σε ποσοστό 33% και σε ορισμένους κλάδους στο 95% του τζίρου των προϊόντων που πωλούνται μέσω αυτών. Βασικές παρενέργειες αυτής της πρακτικής είναι ότι:

- α) Ο καταναλωτής αποπροσανατολίζεται στην προσπάθεια του να διαπιστώσει τη σχέση αξίας προς τιμή.
- β) Οι επιχειρήσεις αποφεύγουν τις πάγιες μειώσεις τιμών στο ράφι, μειώνοντας έτσι τις συνθήκες ανταγωνισμού.
- γ) Αυτές οι πρόσκαιρες μειώσεις τιμών δεν καταγράφονται στο δείκτη τιμών καταναλωτή.

Η Αγορανομική Διάταξη για τις Προωθητικές ενέργειες που υπεγράφη λίγες μέρες πριν τις εκλογές, έθετε αυστηρότατους φραγμούς στις μεθόδους προωθητικών ενεργειών, περιορίζοντας τις σε πέντε τύπους. Επιπλέον επέβαλε συγκεκριμένο τύπο σήμανσης των προωθητικών ενεργειών στο χώρο της λιανικής πώλησης. Πλην όμως η Αγορανομική Διάταξη δεν εφαρμόστηκε, όπως διαπιστώσαμε από ελέγχους, αντιθέτως υπήρχε σειρά αιτημάτων τόσο από τη βιομηχανία όσο και το λιανεμπόριο για τροποποίησή της. Ξεκινήσαμε συνεπώς διάλογο με τους φορείς των κλάδων, ζητώντας τις δικές τους προτάσεις, και λάβαμε απαντήσεις τόσο από φορείς της Βιομηχανίας-Λιανεμπορίου όσο και από τις Ενώσεις Καταναλωτών.

Η Κυβέρνησή μας, στις σημερινές κρίσιμες συνθήκες στις οποίες βρίσκεται ο Έλληνας καταναλωτής, έθεσε σαν βάση διαλόγου τις εξής αρχές:

1. Απόλυτη γνώση του οφέλους της κάθε προωθητικής ενέργειας στον καταναλωτή.
2. Διαφάνεια στους όρους των προωθητικών ενεργειών.
3. Απλοποίηση του ρυθμιστικού πλαισίου.
4. Οι ονομαστικές τιμές στο ράφι να τείνουν στο επίπεδο των πραγματικών τιμών που αγοράζει ένας καταναλωτής τα προϊόντα (every day low price).

Ως αποτέλεσμα αυτού του διαλόγου προέκυψε ένα σχέδιο Αγορανομικής Διάταξης που τη θέσαμε σε διαβούλευση και η οποία πρωτίστως:

- ο Απλοποιεί το ρυθμιστικό πλαίσιο.
- ο Κάνει σαφές το όφελος του καταναλωτή από τις προωθητικές ενέργειες.
- ο Θέτει χρονικό όριο στην ισχύ των προωθητικών ώστε να αποκλείονται παραπλανητικές «Μόνιμες προωθητικές ενέργειες».
- ο Δημιουργεί διαφάνεια δίνοντας τη δυνατότητα στον καταναλωτή να γίνεται γνώστης, του οφέλους που θα αποκόμιζε από κάθε προωθητική ενέργεια.

Όλες οι καταναλωτικές οργανώσεις έχουν ζητήσει και υποστηρίξει τις συγκεκριμένες παρεμβάσεις. Την αναγκαιότητα διαφάνειας και περιορισμού της έκτασης των προωθητικών ενεργειών επιβεβαιώνουν και οι εκπρόσωποι των βιομηχανιών, με τους οποίους συναντήθηκε το επιτελείο του Υπουργείου Οικονομίας

Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας τις τελευταίες εβδομάδες καθώς και η Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου.

Όσον αφορά στις συμφωνίες εμπορικής συνεργασίας μεταξύ παραγωγών/προμηθευτών και λιανεμπόρων, έχει παρατηρηθεί ότι συχνά αυτές καταλήγουν στην εκχώρηση υψηλών εκπτώσεων προς τους λιανέμπορους λόγω παροχής από αυτούς υπηρεσιών ανάδειξης και προώθησης των προϊόντων, οι οποίες δεν μετακυλούνται στην τιμή λιανικής την οποία πληρώνει ο καταναλωτής.

Έχοντας επίγνωση των δυσμενών για τον καταναλωτή, αλλά συχνά και για τον παραγωγό/προμηθευτή, συνεπειών αυτής της πρακτικής, η Κυβέρνησή μας μελετά ήδη σχέδιο αναθεώρησης της οικείας Αγορανομικής Διάταξης με στόχο να οριοθετήσει και να ελέγξει τις συμφωνίες εμπορικής συνεργασίας. Κεντρικός άξονας της προβληματικής μας είναι ο περιορισμός των εικονικών συμφωνιών που εξασφαλίζουν εκπτώσεις στους λιανεμπόρους, χωρίς την παροχή αντίστοιχων υπηρεσιών εκ μέρους τους, καθώς και ο εξορθολογισμός του ποσοστού των χορηγούμενων εκπτώσεων, ώστε να διασφαλιστεί τελικώς χαμηλότερη τιμή για τον καταναλωτή.

Η οικεία τροποποίηση θα ολοκληρωθεί μετά και από συνομιλίες με τους εμπλεκόμενους κλάδους των παραγωγών/προμηθευτών και λιανεμπόρων, ώστε να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή συναίνεση.

Ωστόσο, οι παραπάνω νομοθετικές παρεμβάσεις και διαδικασίες ελέγχου δεν θα έχουν τα βέλτιστα αποτελέσματα παρά μόνο με την ενεργή σύμπραξη του Έλληνα καταναλωτή, η οποία είναι καθοριστική για την αποτελεσματική λειτουργία του ανταγωνισμού. Για την προστασία και τη διασφάλιση των οικονομικών του συμφερόντων ο καταναλωτής θα πρέπει να προβαίνει σε έρευνα αγοράς προκειμένου να επιλέξει τα προϊόντα της αρεσκείας του στις πιο συμφέρουσες για αυτόν τιμές.

Όσον αφορά στα πιθανά ζητήματα εφαρμογής δικαίου ανταγωνισμού, εφόσον από τους ελέγχους των αρμόδιων υπηρεσιών και τη μελέτη της αγοράς προκύψουν στοιχεία για πρακτικές αντίθετες στην αντιμονοπωλιακή νομοθεσία, θα παραπεμφθεί η υπόθεση στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, μόνη αρμόδια για να αποφανθεί επί παρόμοιων ζητημάτων.

Επιπλέον, σας επισυνάπτουμε το με αριθμ. πρωτ. 4971/23-08-2010 σχετικό με το θέμα έγγραφο της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΛΟΥΚΑ Τ. ΚΑΤΣΕΛΗ

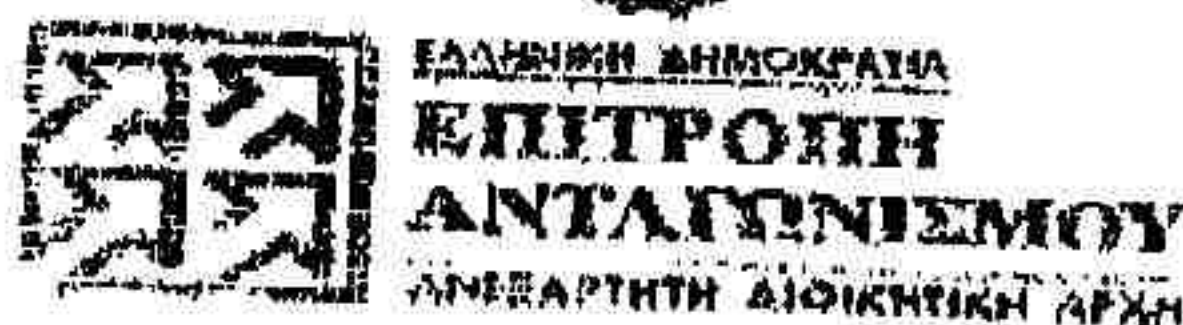
Ε. Δ.

-Γραφείο κας Υπουργού



ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ

ΚΩΝ/ΝΑ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ

ΕΠΕΙΓΟΝ(Αποσταλή με ηλεκτρονική αλληλογραφία,
τηλεμοιοτυπία και επίδοση)**Γενική Δ/ση Ανταγωνισμού**Κότσικα 1Α & 28ης Οκτωβρίου,
104.34 Αθήνα

Πληροφ.: Β. Μερτίκοπούλου

Τηλεφ.: 210-88.09.150 / 147

Τηλεομ.: 210-88.09.132

Ηλ.Δ/ση: mderedaki@epant.grvmertikopoulou@epant.grΙστοσελ.: www.epant.gr

Αθήνα, 23 Αυγούστου 2010

Αριθ. Πρωτ.: 4971

Προς

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ,
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ
ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ****Γ. Γ. ΕΜΠΟΡΙΟΥ - Γ.Γ. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ**

Υπόψη κας Κ. Παπακώστα

Τηλ. : 210-38.37.150, 121

Τηλεομ. : 210-38.37.843

Ηλ.Δ/ση: semproulou@ege.gr**Θέμα: "Η εκμετάλλευση των ελαιοπαραγωγών από τα σουπερμάρκετ"****Σχετ. 1: Το με αρ. πρωτ. Β13-722/09.08.2010 έγγραφό σας, το οποίο
αφορά στην με αρ. πρωτ. Ερώτηση 790/04-08-2010 της βουλευτού του
ΠΑΣΟΚ κ. Νάντιας Ι. Γιαννακοπούλου**Σχετικά με την ανωτέρω Ερώτηση της βουλευτού του ΠΑΣΟΚ κ. Νάντιας Ι.
Γιαννακοπούλου, σας ενημερώνουμε ότι:

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 703/77, έχει αρμοδιότητα, μεταξύ άλλων, να διεξάγει έρευνες είτε αυτεπαγγέλτως, είτε κατόπιν καταγγελίας ή αίτησης του Υπουργού Ανάπτυξης, και, εφόσον διαπιστώσει παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 1 και των άρθρων 2 και 5 ή των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ (πρώην 81 και 82 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας), με απόφασή της, μπορεί, μεταξύ άλλων, να υποχρεώσει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή τις ενώσεις επιχειρήσεων να παύσουν την παράβαση και να ποραλείσουν αυτή στο μέλλον, να επιβάλει μέτρα συμπεριφοράς ή διορθωτικού χαρακτήρα, να απευθύνει συστάσεις και να απειλήσει πρόστιμο ή/και χρηματική ποινή, σε περίπτωση συνέχισης ή επανάληψης της παράβασης, να επιβάλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση, να αποδέχεται, εκ μέρους των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων, την ανάληψη δεσμεύσεων προς παύση της πιθανολογούμενης παράβασης.

Στο πλαίσιο θέσης των προτεραιοτήτων της, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, ως ανεξάρτητη διοικητική αρχή, αποφασίζει με βασικό γνώμονα το δημόσιο συμφέρον, υπό το πρίσμα της εμβέλειας των εκτιμώμενων επιπτώσεων μιας πρακτικής στη λειτουργία του αποτελεσματικού ανταγωνισμού, ιδίως όσον αφορά στους καταναλωτές. Κατά τον καθορισμό της προτεραιότητας μεταξύ περισσότερων υποθέσεων συνεκτιμώνται κατ' ανάγκη, μεταξύ άλλων, οι διαθέσιμοι πόροι της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε σχέση με τις απαιτήσεις άλλων τρεχουσών

υποθέσεων ή ερευνών της, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την πιθανότητα απόδειξης της παράβασης, τη διαπίστωση ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού είναι η πλέον κατάλληλη αρχή να παρέμβει για την άρση των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού σε συγκεκριμένη υπόθεση (σε σύγκριση με άλλες δημόσιες αρχές), καθώς και το αναμενόμενο αποτέλεσμα από την παρέμβαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού (η τελευταία παρεμβαίνει ιδίως εάν διακρίνεται η προοπτική άμεσης βελτίωσης της λειτουργίας του ανταγωνισμού)¹.

Ειδικότερα, η Επιτροπή Ανταγωνισμού ασχολείται, επί του παρόντος, με έξι (6) υποθέσεις που έχουν ως αντικείμενο τα εκθλιπτικά δικαιώματα ελαιολάδου (σχέσεις μεταξύ ελαιοπαραγωγών και ελαιοτριβείων), εξετάζοντας δηλαδή την πρώτη οικονομική βαθμίδα στην αλυσίδα παραγωγής - επεξεργασίας - εμπορίας του ελαιολάδου, ενώ επίσης, όπως γνωρίζετε, έχει επανειλημμένα εκδώσει καταδικαστικές αποφάσεις σε σχέση με διάφορες πρακτικές των σούπερ-μάρκετ και έχει επιβάλει υψηλό πρόστιμο (ενδεικτικά, αποφάσεις ΕΑ: 277/IV/2005 και 284/IV/2005, 373/V/2007, 441/V/2009 -αυτεπάγγελτοι έλεγχοι-, 453/V/2009 -πρωδικαστική-).

Σε κάθε περίπτωση, παρότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν έχει την (αγορανομικού τύπου) αρμοδιότητα να επέμβει για τον ορισμό των τιμών πώλησης, ούτε μπορεί να παρέμβει άμεσα για την απαγόρευση της τιμολογιακής πολιτικής μίας ή περισσότερων επιχειρήσεων, εάν δεν στοιχειοθετείται απαγορευμένη σύμπραξη μεταξύ επιχειρήσεων (λ.χ. για την από κοινού οριοθέτηση του περιθωρίου κέρδους)², ή καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης μίας συγκεκριμένης, υπό εξέταση επιχείρησης του κλάδου³, σκόπιμο θα ήταν να υποβληθούν στην ΕΑ όποια σχετικά στοιχεία έχουν συλλεχθεί.

Εξάλλου, η απαίτηση υψηλού ανταλλάγματος από τους παραγωγούς για προωθητικές ενέργειες των σούπερ-μάρκετ που δεν πραγματοποιούνται, φαίνεται, εκ πρώτης όψης, να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου του καταναλωτή ή του αθέμιτου ανταγωνισμού, και ιδίως του στο ν. 146/1914 ενσωματωθέντος, μετά την σπαλοϊφή του από το ν. 703/1977 («Περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού»), άρθρου 18α (πρώην άρθρο 2α ν. 703/1977) που αφορά στην καταχρηστική εκμετάλλευση σχέσης οικονομικής εξάρτησης⁴. Εάν όμως υπάρχουν στη διάθεσή σας στοιχεία που να καταδεικνύουν ότι η εν λόγω πρακτική συνιστά αποτέλεσμα σύμπραξης εμπίπτουσας στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977, ή με άλλο

¹ Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού σχετικά με τα κριτήρια της κατά προτεραιότητα εξέτασης υποθέσεων της 12^{ης} Ιανουαρίου 2010.

² Τα τέλη αρχικής πρόσβασης (πόγια τέλη για την εξασφάλιση πρόσβασης στα ράφια) και τα λεγόμενα τέλη παραμονής (καταβολή εφάπαξ ποσού για την επιμήκυνση της παραμονής στα ράφια) μπορεί, σε εξαιρετικές ωςπύοο περιπτώσεις, να έχουν καθατά δυσμενείς επιπτώσεις στον ανταγωνισμό, εφόσον οδηγούν σε αποκλεισμό νεοεισερχόμενων ή μικρών ανταγωνιστών σε επίπεδο λιανικής και εφόσον χρησιμοποιούνται εκτεταμένα κατά τρόπο που αυξάνει τους φθαρμούς εισόδου στην αγορά (οικονομικό στεγανοποιητικό αποτέλεσμα στην περίπτωση συνολικά υψηλού δεσμευμένου μεριδίου της σχετικής αγοράς, για το οποίο δεν υπάρχουν επί του παρόντος ενδείξεις).

³ Στον κλάδο των επιχειρήσεων / αλυσίδων λιανικής κώλησης ειδών σούπερ μάρκετ δραστηριοποιείται συνήθως κανός αριθμός επιχειρήσεων με σημαντικά μερίδια αγοράς (τόσο σε εθνικό, όσο και σε τοπικό επίπεδο), χωρίς να προκύπτει άμερη δεσπόζουσα θέση μίας συγκεκριμένης επιχείρησης λιανικής.

⁴ Βάσει του άρθρου 29 ν. 3784/2009 η διάταξη του άρθρου 2α προστέθηκε ως άρθρο 18α στο ν. 146/1914 (ΦΕΚ 270 Α') περί αθέμιτου ανταγωνισμού.

τρόπο παραβιάζει τις διατάξεις του ν. 703/1977, τότε αυτά, καθώς και οποιαδήποτε άλλα σχετικά, είναι σκόπιμο να υποβληθούν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Ο Πρόεδρος
Δημήτριος Κυρτσάκης



Ακριβές αντίγραφο
Ο Προκατάμενος,

Ι. Κατρακάκης

Α.Α. Δημήτρης Λουκάς, Εισηγητής,
Μέλος της Επιτροπής Ανταγωνισμού